

روایت رحمان قهرمان پور از اختلاف اساسی بین ایران و FATF خود را جدا از شورای امنیت سازمان ملل نمی‌داند

یک تحلیلگر روابط بین الملل، درباره چرایی ادامه حضور ایران در فهرست سیاه FATF، اظهار داشت: نکته‌ای که وجود دارد این است که FATF تا این لحظه درباره وضعیت ایران سکوت کرده بود و همین سکوت باعث ایجاد این تلقی شد که ممکن است ایران بتواند با پذیرش CFT و پیوستن رسمی به آن، از فهرست سیاه خارج شود. در واقع، از میان چهار کنوانسیون اصلی، تنها دو مورد باقی مانده بود و همین باعث امیدواری هایی شده بود. رحمن قهرمان پور گفت: اما مسأله اصلی اختلاف، بر سر حق تحفظ است. FATF معتقد است که تحفظ‌هایی که ایران اعلام کرده بیش از حد و غیرقابل قبول است. یکی از مهم‌ترین موارد اختلاف، مربوط به توقیف جمعی اموال است. FATF می‌گوید اگر مشخص شود چند نفر با هم یک گروه جنایی بین‌المللی تشکیل داده‌اند و مثلاً در قاچاق مواد مخدر یا پول شویی دخیل بوده‌اند، دادگاه می‌تواند اموال همه آنها را توقیف کند. در حالی که در حقوق کیفری ایران، مسئولیت فردی است؛ یعنی نمی‌توان چند نفر را صرفاً به دلیل عضویت در یک سازمان، هم‌زمان مجازات کرد. این یکی از اختلافات اساسی میان ما و FATF است. به نوشته «اقتصادنیوز»: این تحلیلگر روابط بین الملل بیان کرد: مورد دیگری نیز که بر سر آن اختلاف نظر وجود دارد؛ درباره این است که چه گروه‌هایی تئورستی محسوب می‌شوند. ما از ابتدا گفته‌ایم که همه گروه‌هایی که اقدامات تئورستی انجام می‌دهند باید مشمول مقررات باشند، اما در تعریف مصادیق، اختلاف نظر داریم. در واقع، تعدد تحفظ‌های ایران یکی از اصلی‌ترین عواملی بوده که باعث شده هنوز از فهرست سیاه خارج نشویم. برای حل این مسأله، باید در قالب گفت‌وگو و تعامل فنی با FATF جلو برویم. یعنی هم آنها توضیحات ایران را بشنوند، هم ما نسبت به ملاحظات حقوقی آنها شفاف‌تر عمل کنیم.

◀ **مسائل فنی FATF**

وی افزود: این مسأله بسیار مهم است که FATF اعلام کرده که تحریم‌های سازمان ملل برگشته‌اند و خود را موظف به اجرای آنها می‌داند. این یعنی FATF برخلاف تفسیر روسیه و چین که معتقدند تحریم‌ها بازنگشته‌اند، نظر دیگری دارد. بنابراین FATF خود را جدا از شورای امنیت سازمان ملل نمی‌داند و این یکی از عواملی است که باعث شد ایران همچنان در فهرست سیاه باقی بماند. در واقع، FATF بر این باور است که چون تحریم‌ها بازنگشته‌اند، همکاری با ایران باید در این چارچوب محدود باشد. وی درباره فضا سازی تدرروها و مخالفان دولت علیه FATF و فشار به دولت پزشکیان اظهار کرد: این تصمیم، تصمیم یک جناح خاص نیست بلکه تصمیم حاکمیت است. این مسیر ادامه خواهد داشت، کم‌اینکه در گزارش FATF هم آمده که ایران از سال ۲۰۱۶ با این نهاد همکاری می‌کند. به نظر من این جنجال‌ها بیشتر دعوای سیاسی معمولی است و تأثیر چندانی در روند همکاری ایران نخواهد داشت. تصمیم ایران این است که با FATF همکاری کند، منتها همان‌طور که گفتیم، موافقی وجود دارد که باید در تعاملات بعدی بررسی و حل شود. یکی از این موافق، همان مسأله حق تحفظ است که باید ببینیم آیا FATF حاضر است آن را بپذیرد یا خیر. وی درباره مسیره‌ای حل اختلاف بین ایران و گروه ویژه اقدام مالی گفت: رویه کاری مبتنی بر گفت‌وگوی فنی با کشورها است. این نهاد خود شصت کنوانسیون مجزا ندارد، بلکه به چهار کنوانسیون بین‌المللی استناد می‌کند؛ از جمله کنوانسیون CFT و کنوانسیون پالمو. در هر یک از این کنوانسیون‌ها تفسیر حقوقی متعددی وجود دارد. بنابراین این امکان وجود دارد که حقوق‌دانان بین‌المللی در قالب گفت‌وگو با دبیرخانه FATF نظرات خود را ارائه دهند و حل است، گرچه به این معنا نیست که FATF حتماً همه شروط ایران را خواهد پذیرفت، اما در عین حال هم می‌توجه به ملاحظات ایران نخواهد بود. رفت‌وآمدها و گفت‌وگوها باید ادامه پیدا کند تا به تدریج مشکلات فنی و حقوقی حل شوند. قهرمان‌پور در پیش‌بینی آینده پرونده ایران و فهرست سیاه و احتمال خروج از آن، گفت: به نظر می‌رسد این روند زمان‌بر است. چون ایران در پیوستن به FATF تغییرات ساختاری داشته، بخشی از مسائل ایران فنی هستند و بخشی دیگر سیاسی. مسائل فنی قابل حل‌اند، اما مسائل سیاسی، همانند هر سازمان بین‌المللی دیگر، به روابط ایران با قدرت‌های بزرگ مثل چین، روسیه و آمریکا بستگی دارند. وی تأکید کرد: نکته مهم این است که هرچه میزان همکاری ایران در حوزه‌های فنی و تکنیکی بیشتر باشد، امکان خروج از فهرست سیاه سریع‌تر فراهم می‌شود. اگر کشورها احساس کنند ایران واقعاً در حال اجرای اصلاحات است، از نظر تکنیکی این امکان وجود دارد. منتها این امر بستگی به میزان همکاری داخلی و پذیرش برخی شروط FATF دارد. نمی‌توان زمان مشخصی تعیین کرد، متلافت‌شش ماه دیگر این اتفاق می‌افتد، اما تعامل سیاسی همواره وجود دارد و اگر مسیر گفت‌وگو ادامه یابد، می‌توان به حل مسأله امیدوار بود.

دوشنبه ۰۵ • ۰۸ • ۱۴۰۴
شماره ۲۲۳۶ سال هشتم ۵۵ جمادی‌الاول ۱۴۴۷ / ۲۷ اکتبر ۲۰۲۵

آیت‌ا... محسن غروی‌ان در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

تدرروها به فکر مشکلات مردم نیستند

تدرروها از نظام فکری اعتدالی روحانی ترس دارند

دلواپسان مشی اعتدالی رهبری راهم برنمی‌تابند

آرمان ملی – حمید شجاعی: تخریب، هجمه، اتهام و افترا رویکرد مشخص تدرروها در قبال اشخاص و جریان‌اتی است که برخلاف منویات آنها اقدام و عمل می‌کنند. برای درک بهتر این مهم کافی است به مواجعه چند ماهه اخیر آنها با مسئولان از دولتیون گرفته تا سایر نهاد‌ها نگاهی بیندازیم تا مشخص شود که تدرروها و دلواپسان برای خط تخریب خود حد یقینی نمی‌شناسند و صرفاً بر مبنای اهداف و منویات خود عمل می‌کنند. حال اگر آن اهداف و برنامه‌ها برخلاف منافع ملی و مصالح مردم نیز نبوذ هم از نظر آنها مشکلی ایجاد نمی‌کند، چراکه در قافوس آنها نه کشور و نه مردم جایی ندارند و این مفاهیم تا زمانی معتبرند که آنها را تایید کنند و اگر خلاف این نکته اتفاق بیفتد از حیز انتفاع ساقط می‌شوند. به عنوان نمونه می‌توان نوع مواجهه تدرروها در قبال قانون حجاب را ملاک قرار داد. این قانون با مصوبه شعام از ابلاغ و اجرا خارج و کنار گذاشته شد. اما همین نوع رویکرد باعث شد تا تدرروها هجمه‌های خود

◀ **طی چند وقت گذشته شاهد حملات و هجمه**

تدررو از تریبون‌ها و رسانه‌های مختلف نسبت به دولت، جریان و اشخاص حامی آن هستیم؛ اساساً این اقدامات با چه اهدافی انجام می‌شود و از چه چیزی نشأت می‌گیرد؟

متأسفانه اخلاق در رسانه‌های ما به طور کلی متروک شده و همچنین احکام فقهی مربوط به رسانه‌ها مورد غفلت قرار گرفته و حتی در صداوسیما مسائل شرعی و فقهی رعایت نمی‌شود و متأسفانه یک جناح تدررو خاص از این ابزارها علیه آرمان‌های ملی و منافع ملت استفاده می‌کند. لذا شاهد هستیم که گفت‌وگوهای یک طرفه‌ای صورت می‌گیرد که در آنها اسم اشخاصی برده شده و به آنها هجمه، حمله و تهمت زده می‌شود و بهتان و دروغ نسبت داده می‌شود که اینا حرام بین شرعی است و مسئولیت شرعی دارد. متأسفانه اخلاق تحت‌الشعاع سیاست قرار گرفته در حالی که سیاست باید تحت‌الشعاع اخلاق قرار گیرد و ما به دولت و حاکمیت خود از این جهت تم می‌تواند یک جامعه اخلاقی بسازد رای می‌دهیم. به عبارت دیگر به حاکمیت دینی و حاکمیت اسلامی از آن جهت رای می‌دهیم که یک جامعه مطلوب اخلاقی، آرمانی و ایده‌آل برای ما بسازد ولی متأسفانه الان عکس این قضیه اتفاق افتاده است. یک نوع تفکری در تدرروهای ما وجود دارد که اینها اصلا دغدغه دنیای مردم را ندارد و دغدغه اصلی آنها موضوع دیگری است و اصلاً اینها به فکر منافع مردم در این دنیا نیستند و مسائل منافع ملی منافع مادی دنیوی را در شاکله ذهنی خود ندارند. لذا برایمان مهم نیست که فقر، تورم و مشکلات اقتصادی بر مردم فشار می‌آورد. این تفکر متأسفانه در مسائل خارجی و مصالح بین‌المللی ما هم هست که می‌گوییم ما نمی‌توانیم با دنیای کفر ارتباط داشته باشیم یا از ابزارهای آنها استفاده کنیم و اینها را تحت عناوین خاصی تئوریزه می‌کنند که مثلاً علوم غیبی و تکنولوژی و ... در بلاد کبر و کفر پیدا شده و ما هیچ وجه نمی‌توانیم با اینها تعامل داشته باشیم یا در مسائل سیاسی با اینها ارتباط بگیریم.

این قبیل تئوری‌های غلط و انحرافی را در رسانه‌ها، تریبون‌ها و در مصاحبه‌های مختلف به خورد مردم می‌دهند و به ذهن جامعه تزریق می‌کنند. از طرفی در خصوص ارتباط با جهان نیز کسانی که از لزوم تعامل با دنیا صحبت می‌کنند را نیز متهم می‌کنند که اینها غرب زده، غرب‌گدا و غرب‌گرا هستند و از این عناوین بی‌پایه و اساس برای مخالفین خود استفاده و به آنها هجمه می‌کنند. به نظر من اینها تماماً یک نوع عوام‌فریبی است و می‌خواهند ذهنیت مردم به ویژه نسل جوان را تخریب کنند. تدرروها به همه شخصیت‌هایی که می‌خواهند روابط ایران را با دنیا صلح‌آمیز و روابط حسنه کنند، تحت عناوین لیبرال و سکولار و غرب زده اتهامات واهی می‌زنند تا مخالفین خود را از میدان بیرون کنند. در حالی که به نظر می‌رسد اینها مباحث فکری و فلسفی است و به هر حال ما متفکرین، شخصیت‌ها و سیاستمدارانی داریم که اینها در سیاست و روابط بین الملل اندیشه‌های مبنایی دارند و اقتصاد ما هم با مسائل سیاسی کاملاً در ارتباط است. لذا انگیزه تدرروها این است که می‌خواهند تفکر صلح‌آمیز و طرفدار روابط مسالمت‌آمیز با دنیا را از میدان به در کنند. لذا از این برچسب‌ها استفاده می‌کنند به شخصیت‌های خوش فکر، سیاستمدار، اندیشه‌ورز و تئوری‌پرداز که دارای یک فلسفه سیاسی خاص هستند حمله‌ور می‌شوند تا مبادا این تفکر در جامعه وسیع شود و قدرت را در دست بگیرد. بنابراین به نظر من حرکت این تدرروها برای ترس از تفکر و فلسفه صلح و زندگی مسالمت‌آمیز است.

◀ **احکام فقهی مربوط به رسانه‌ها مورد**

غفلت قرار گرفته و حتی در صداوسیما مسائل شرعی و فقهی رعایت نمی‌شود و متأسفانه یک جناح تدررو خاص از این ابزارها علیه آرمان‌های ملی و منافع ملت استفاده می‌کند

armanmeli.ir

را سمت شعام نیز بپرند و این شورای بالادستی نیز از خط تخریب آنها مصون نماند یا در ماجرای تصویب CFT در مجمع تشخیص دیدیم که چه برخوردی با این نهاد عالی داشتند. جدیدترین دستیخت آنها اما حمله به حسن روحانی رئیس‌جمهور سابق کشورمان است که دیروز از تریبون مجلس انواع اتهامات و تخریب‌ها علیه وی به خاطر مواضع اخیرش روانه شد. به نظر می‌رسد یک بار برای همیشه باید قاطعانه در مقابل این جریان هژینه‌ساز برای کشور ایستاد و آنها را به حاشیه راند تا کشور بیش از این از ناحیه آنها خسارت نبیند. در همین راستا برای بررسی اهداف تدرروها از تخریب چهره‌های شاخص، موضع‌گیری آنها در قبال عدم اجرای قانون حجاب و حملات به حسن روحانی از تریبون مجلس «آرمان ملی» با آیت‌ا... محسن غروی‌ان استاد حوزه و دانشگاه و عضو جامعه روحانیت مبارز به گفت‌وگو پرداخته است که می‌خوانید.

برگرفته از آیت‌ا... هاشمی رفسنجانی است و در واقع مشی اعتدالی دارند. علاوه بر اینها آقای روحانی یک شخصیت جهان دیده‌ای است که تحصیلات عالی‌ه در داخل و خارج کشور دارد و یک سیاستمدار متفکر و تئوری‌پرداز است. اینهایی که به آقای روحانی هجمه می‌کنند، از تفکر اعتدالی وحشت دارند چون مردم باریکی که به آقای پزشکیان دادند در واقع رای به تفکر اعتدالی دادند و در شرایط جهانی امروز مردم دنبال تفکراتی هستند که معتدل و دنبال صلح و زندگی مسالمت‌آمیز باشد و بتواند از کشاندن کشور به جنگ و خونریزی جلوگیری کند، اما تدرروها طرفدار تفکر و جنگ و خونریزی هستند ولی سیاست جهانی امثال آقای دکتر روحانی به نحوی است که می‌خواهند کشور را در حالت آرامش نگه داشته و همچنین همزمان با توسعه جهانی کشور ما هم با رشد علم و تکنولوژی و تحولات جهانی توسعه پیدا کنند.

لذا تدرروها از این نظام فکری خوف دارند و این حملات را انجام می‌دهند که مبادا این شخصیت‌ها به میدان بیایند و در صحنه جامعه بتوانند آرای مردم را به سمت خود جذب کنند.

تخریب‌ها انتساب هستند. تدرروها اصلاً سراغ آن جمله معروف حضرت امام (ره) نمی‌روند که میزان رای ملت است و می‌گویند اسلامی نیست و حتی اندیشه‌های امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری را هم در بعضی جاها ضد اسلام می‌دانند. من باریشه‌ها و بینادها فکری این تدرروها اشمنی کامل و دقیق دارم. پدر معنوی اینها استاد ما بودند که همچنین تفکراتی مطرح می‌کردند که در اسلام چیزی به نام مردم‌سالاری و دموکراسی نداریم که با این تفکرات یکسری موج‌های تند ی هم در جامعه ایجاد کرد. این تدرروها دنباله‌ور همان تفکرند که با تفکر مردم‌سالاری دینی و همچنین تفکر امام خمینی (ره) که میزان رای ملت است سازگاری ندارد.

تدرروها به همه شخصیت‌هایی که می‌خواهند روابط ایران را با دنیا صلح‌آمیز و روابط حسنه کنند، تحت عناوین لیبرال و سکولار و غرب زده اتهامات واهی می‌زنند تا مخالفین خود را از میدان بیرون کنند

◀ **روز گذشته هجمه‌های تندی از تریبون مجلس به آقای روحانی وارد شدند و خواستار محاکمه وی شدند؛ در شرایط حاضر کشور که بسیار به مسأله انسجام ملی تاکید می‌شود، آیا این نوع رویکردها که بیشتر به تفرقه دادن می‌زند بازی در زمین دشمن نیست؟**

من متقدم می‌فکرم این نوع تفرقه‌افکنی و هجمه و حمله به شخصیت‌هایی که سابقه خیلی طولانی و عمیقی در انقلاب دارند موجب خوشحالی اسرائیل است. اسرائیل می‌خواهد در بین ملت، دولت، دولتمردان و مسئولان تفرقه و جنگ و دعو باشد تا زمینه حمله برای آنها فراهم شود. جریان استعمار از قدیم بشری است که تفرقه بینداز و حکومت کن. صهیونیسم جهانی همیشه دنبال همین تفرقه‌افکنی‌ها بوده و این تدرروها بدون اینکه خودشان بداندند و یا شاید هم عاقدانه در زمین دشمن بازی می‌کنند و به یک معنا ناخودآگاه نفوذی دشمن محسوب می‌شوند چون در راستای اهداف آنها حرف می‌زنند، موضع‌گیری می‌کنند و ایجاد تفرقه می‌کنند. تدرروها بخواهند یا نه یاد دشمن هستند.

در مورد شخصیت آقای دکتر روحانی باید عرض کنم اولین روحانی انقلابی که جرأت کرد و در شرایط بسیار خفقان‌آور اوایل نهضت و اوایل انقلاب لفظ امام را در مورد امام خمینی به کار برد آقای روحانی بود. یعنی امام و امام خمینی را ایشان در سخنرانی معروفی که در مسجد ارگ تهران داشتند مطرح کردند. سابقه آقای روحانی در انقلاب برای همه روشن است. تفکرات ایشان هم تفکرات اعتدالی

آرمان ملی

سیاست

ذره‌بین

ایران در آستانه هسته‌ای به کدام سوی می‌رود؟

توافقی که همه از آن منزجر شدند

برنامه جامع اقدام مشترک (برجام)، در تاریخ ۲۸ سپتامبر عملاً به پایان رسید. کشورهای اروپایی عضو توافق، ایران را به نقض تعهداتش متهم کردند و با فعال کردن مکانیسم ماشه، تمامی تحریم‌های پیشین سازمان ملل را که در سال ۲۰۱۵ به موجب برجام تعلیق شده بود، دوباره برقرار کردند. اکوایران نوشت؛ با وجود بازگشت تحریم‌ها، تهران می‌گوید که پیش‌تر از کارزار فشار حداکثری آمریکا جان سالم به در برده و تحریم‌های سازمان ملل اکنون عمدتاً بار روانی دارند. روسیه و چین مشروعیت بازگرداندن تحریم‌ها را رد کرده‌اند و مانند تهران تأکید می‌کنند که این اروپا بود که خود به تعهداتش در برجام پایبند نماند.

◀ **انجاز همه‌جانبه!**

تمام این رویدادها پس از حلالی اسرائیل و آمریکا به ایران در ماه ژوئن رخ داد؛ در حالی که مذاکرات واشنگتن و تهران جریان داشت و آمریکا خواستار برچیدن دائمی برنامه غنی‌سازی ایران شده بود، برجام سطح غنی‌سازی ایران را تا ۳.۶۷ درصد به مدت ده سال محدود کرده بود. ایران از این ناراضی است که بایدنوی اولویه‌اش به توافق، منافع وعده داده شد را به همراه نداشت، به ویژه پس از خروج آمریکا از برجام در سال ۲۰۱۸ و ناتوانی اروپا در مقاومت در برابر تحریم‌های ثانویه ایالات متحده. اکنون، باتلخی ناشی از حملات اخیر، تهران موضع خود را سخت‌تر کرده و همکاری با اژانس بین‌المللی انرژی اتمی را تعلیق کرده است. در بازجار همه طرف‌ها از برجام، این رویداد نقطه عطفی در دو دهه چالش هسته‌ای ایران به شمار می‌رود. پرسش این است: آیا دور تازه‌ای از مذاکرات در پیش است یا جنگ؟ آیا ایران به سوی ساخت بمب هسته‌ای خواهد رفت؟

◀ **عدم عضو موضع تهران**

در ظاهر، موضع ایران تغییری نکرده است؛ نه به تسلیحاتی شدن، نه به کنار گذاشتن غنی‌سازی. این نشان از تداوم دارد، تداومی که شاید خود تهران ترجیح دهد آن را حفظ کند، اما در دهه گذشته، تحولات منطقه‌ای و داخلی نشانگر تغییر تدریجی احتمالی‌اند. ده سال پیش، بسیاری از دولت‌های عربی مخالف برجام بودند. امروز، همان دولت‌ها خواهان توافقی تازه با ایران کنونی هستند، زیرا اسرائیل را تهدید می‌توسعه طلبانه‌تر می‌دانند. آنان همچونجین نسبت به آسیب‌پذیری خود در صورت بروز درگیری جدید با ایران آگاه‌تر شده‌اند. از سوی دیگر، تهران به‌نظرمی‌رسد سیاستی را دنبال می‌کند که هدف آن کاهش تنش در همسایگی است، تا جایی‌که حتی ادغام محور مقاومت در چارچوبی مصالحه‌جویانه‌تر را نیز مد نظر دارد.

چشم‌انداز داخلی ایران نیز دستخوش تغییر شده است. در مجموع، این تحولات نشان می‌دهد که ایران پس از برجام ممکن است نسبت به همسایگان منطقه‌ای خود اختیاری‌تر رفتار کند اگر آنها نیز پاسخ‌ناپذیمی بدهند، اما در عین حال، مقاومت‌تر در برابر همکاری با نهاد‌های بین‌المللی، بی‌میل‌تر به واگذاری اهرم هسته‌ای، و با ماجراجوتر در صورت احساس تهدید وجودی از سوی آمریکا یا اسرائیل خواهد بود. هدف ایران در حال حاضر همچنان همان است: دستیابی به موقعیت کشوری در آستانه هسته‌ای، اما خطوط قرمز آن در زمینه همکاری بین‌المللی و حداقل سطح غنی‌سازی، اکنون سخت‌تر و انعطاف‌ناپذیرتر شده است.

◀ **توافق بحث برانگیز**

برجام از همان آغاز توافقی جنجالی بود. در ایالات متحده، جمهوری خواهان دولت وقت باراک اوباما را به دلیل آزادسازی دارایی‌های بلوکه‌شده ایران و کاهش تحریم‌ها بدون تضمین برچیدن دائمی برنامه هسته‌ای ایران مورد انتقاد قرار دادند. آنان از برسمیت‌شناختن حق محدود غنی‌سازی ایران و وجود بنده‌های موسوم به «غروب» در توافق، به شدت ناراضی بودند. حتی نظام بازرسی بی‌سابقه‌ای که ایران را به کشوری بدل کرده بود که بیشترین حد نظارت در جهان را داشت، نتوانست نگرانی‌های آنان را برطرف کند. برجام در ذاتاً توافقی موقتی بود، با امکان تمدید در صورت پایبندی همه طرف‌ها به تعهداتشان با حسن نیت. خارج از ایالات متحده نیز، برجام به همان اندازه بحث‌برانگیز بود. این توافق دو نوع نامنی تازه به وجود آورد، منطقه‌ای و داخلی. قبلی ایران در خاورمیانه، برجام را نه تنها ناقص، بلکه بی‌بسی از حد محدود می‌دانستند و آن را پاداشی برای رفتار منطقه‌ای ایران تلقی می‌کردند که توازن قدرت در خاورمیانه را به سود تهران تغییر می‌دهد. آنها خواستار توافقی گسترده‌تر بودند که روابط ایران با گروه‌ها ای غیردولتی و برنامه موسکی‌اش را نیز در برگیرد. در داخل ایران، برجام باعث تشدید شکاف‌های جناحی شد. جریان تدررو بیم آن داشت که این توافق در واقع تلاشی برای پاداش دادن به جناح «میان‌رو» در دولت حسن روحانی و تغییر توازن قدرت داخلی باشد.

در مقابل، روحانی و متحدانش می‌خواستند از برنامه هسته‌ای به عنوان ابزاری برای معامله با آمریکا استفاده کنند تا ضمن عادی‌سازی روابط جمهوری اسلامی در سطح جهانی، موقعیت داخلی خود را نیز تقویت کنند. واکنش عمومی، که در قالب جشن‌های خیابانی و رای دادن به نامزد‌هایی که وعده داده بودند مسأله هسته‌ای را حل‌کنند نمود پیدا کرد، نشان داد که مردم ایران برجام را نه یک توافق کنترل‌تسلیحات، بلکه بلینی برای بهبود روابط با ایالات متحده می‌دیدند. اکنون تدرروهایی که روحانی و دیگر عمل‌گرایان را به خاطر پذیرش آنچه به‌عزم آنها توافقی به شدت معیوب بوده است، سرزنش می‌کنند، به باور آنان، در تاریخ دیپلماسی، هرگز سابقه نداشته که طرف ناقض توافق (در اینجا آمریکا و اروپا) بتواند طرف پایبند به توافق، یعنی ایران را مجازات کند. رسانه‌های تدررو روحانی و تیم مذاکره‌کننده را به خاطر پذیرش توافقی که اکنون منتقدانش آن را عامل آسیب‌پذیری ایران در برابر تحریم‌ها و فشارهای جدید می‌دانند، به شدت مورد حمله قرار داده‌اند.

تفکر و اندیشه وارداتی این مسائل شد.